

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 1234/23

לפני: כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופטת י' וילנר

העותרים: טל אורון ואח'

נגד

המשיבים: 1. ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת
2. יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט
3. מזכיר הכנסת
4. יו"ר הכנסת
5. הכנסת
6. היועצת המשפטית לממשלה
7. ממשלת ישראל

עתירה למתן צו על תנאי ובקשה למתן צו ביניים וצו ארעי

בשם העותרים: עו"ד חגי קלעי; עו"ד אוהד רוזן; עו"ד עידן סגר

פסק-דין

השופטת ע' ברון:

1. העתירה שלפנינו מופנית נגד החלטת ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת (להלן: ועדת חוקה או הוועדה), להביא להצבעה בקריאה ראשונה במליאת הכנסת את הצעת החוק המתגבשת לתיקון חוק-יסוד: השפיטה (להלן: הצעת חוק היסוד), כהצעת חוק שהוגשה מטעם הוועדה.

העתירה נשענת על שתי טענות עיקריות. האחת, כי בהתאם לסעיף 80 לתקנון הכנסת, ועדת חוקה רשאית להגיש הצעת חוק מטעמה רק אם יזמה את הליך החקיקה והכינה את הצעת החוק. בענייננו, נטען כי הצעת חוק היסוד היא יוזמה פרטית של יו"ר הוועדה, שהוכנה עבורו על ידי גורמים פרטיים, וקודמה על ידו מטעם הוועדה בניסיון לעקוף שלבי חקיקה שחלים על הצעות חוק פרטיות. מאחר שהוועדה לא יזמה את הצעת חוק היסוד, טוענים העותרים, ההצעה לא עברה שלבי ביקורת ו"בקרת איכות" כנדרש מהצעת חוק המוגשת מטעם ועדת חוקה, וכך "לא הוכנה עבורה עבודת מטה סדורה, וממילא גם לא התקיים דיון בתוצרים של הדרג המקצועי של הוועדה, שעל בסיסם גובשה הצעת החוק", לשון העתירה.

הטענה השנייה בעתירה היא כי הצעת חוק היסוד – שעניינה שינויים בהרכב הוועדה לבחירת שופטים ובסדרי עבודתה, והגבלת הביקורת השיפוטית על חוקי יסוד – חורגת מגדרי הסמכות המכוננת של הכנסת "שענה שהיא מבטלת – ולמצער פוגעת אנושות – בעקרונות שלטון החוק, הפרדת הרשויות ועצמאות הרשות השופטת". העותרים טוענים כי משעה שהכנסת איננה מוסמכת לחוקק את ההסדרים המוצעים במסגרת הצעת חוק היסוד, גם ועדת חוקה פעלה בניגוד לסמכות משהחליטה להביא אותה הצעה לקריאה ראשונה במליאת הכנסת.

2. הסעד המבוקש בעתירה הוא שבית משפט זה יוציא מלפניו צווים על תנאי שלפיהם החלטת ועדת חוקה בטלה בגין חריגה מסמכות; וכפועל יוצא, על מזכיר הכנסת להימנע מהנחת הצעת חוק היסוד על שולחן הכנסת, ועל יו"ר הכנסת להימנע מהעמדתה על סדר יומה של הכנסת לקראת הצבעה במליאה. עוד התבקשו צווי ביניים וצווים ארעיים שימנעו את המשך הליך החקיקה של הצעת חוק היסוד.

3. לאחר עיון בעתירה על נספחיה, דינה להידחות על הסף מבלי להידרש לתגובת המשיבים.

העותרים מנסים לשוות לעתירתם אופי מינהלי, תוך התמקדות בטענות הקשורות לסמכויותיה של ועדת חוקה. אך החלטת ועדת חוקה איננה החלטה מינהלית רגילה, אלא החלטה הקשורה להליך החקיקה בכנסת, שהעותרים למעשה מכוונים לעצירתו. ניסיון זה מנוגד לכלל הידוע שלפיו בית משפט זה איננו מתערב ככלל בהליכי חקיקה, מתוך כבוד לעיקרון הפרדת הרשויות. מהעיקרון נגזר כי השלב הראוי לבחינת חוקתיותו של חוק מסוים ותקינות ההליך שבו הוא נחקק הוא ככלל לאחר השלמת הליך החקיקה (ראו: בג"ץ 5744/19 בן מאיר נ' ממשלת ישראל (5.9.2019)). רק לאחרונה ציינתי כי לכלל זה

חשיבות מיוחדת כאשר עסקינן בתיקון לחקיקת יסוד שנתונה במחלוקת ציבורית עזה ; ועוד הבהרתי כי בדומה לכל יוזמת חקיקה, גם בענייננו לא ידוע אם ובאיזו מתכונת תקבל הצעת חוק היסוד בסופו של יום, וטענות העותרים שמורות להם.

4. העתירה נדחית אפוא. משלא נתבקשה תגובה, אין צו להוצאות.

ניתן היום, כ"ה בשבט התשפ"ג (16.2.2023).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט